

3 Quæstio prior, an votum obliget, quando est sine dis-
iudicatione aliqua de materia partim apta, & partim inepta,
sive ratione sui, sive ratione finis? Aliqui agentes de ma-
teria partim possibili, & partim impossibili, dicunt obli-
gare votum, quo ad rem possibilem, non autem, quo ad
impossiblem. Ut si quis voueat peregrinationem Hieroso-
lymitanam genibus flexis; aut bufone gelato in ore, tene-
bitur ire, non tamen eum his modis. Ita docent Navarr.
summa. Latin. cap. 12. num. 43. Hispana cap. 28. addit. ad num.
42. cap. 12. Manuel. 2. tomo summa. cap. 92. num. 1. Lud. Lop.
1. p. instruat. cap. 44. Emmanuel Sa summa. verb. votum n. 32. Ubi
idem ait, quando materia est partim honesta, & partim
turpis.

4 Prima conclusio sit. Quando materia voti est ratione
sui partim apta, partim autem inepta; nec votum est dis-
iudicatum, ut in exemplis supra collectis, & per modum unius
promittatur, ita ut neutra per se volita sit, sed dependen-
ter ab alia, totum votum est irritum. Si autem diuisiue
promittatur, ita ut quævis illarum sit per se volita, &
independenter ab alia, est virtute duplex votum, alterum
rei bonæ, possibile, & hoc obligat; alterum autem rei
impossibile, vel malæ, vel indifferens, vel contra consi-
lia: & hoc prorsus irritum. Ratio prioris partis est, quia
cum ita voluntas in utramque obligationem feratur, ut ad
alteram partem sine altera obligari nolit: & pars illa ma-
teria inepta sit incapax obligationis voti: sit ut desit vo-
luntas obligandi se ad alteram aptam. Quod enim voluit,
nempe utramque partem simul obligari, consequi nequit
repugnantem sibi natura. Id autem, ad quod potuit obli-
gari, quod est sola pars bona, nolit, sed simul cum altera.
Ratio autem posterioris partis est. Quia utile per inutile
vitiatur: regula Utile, de regulis juris, in sexto, quam omnes
intelligunt quando ea separari valent. Quod hic contin-
git, cum per modum plurium, & independenter utraque
pars promissa sit.

5 Triplici autem regula indagari potest, quando non con-
stat de volentis intentione, an per modum unius, an po-
tius per modum plurium utraque partem promittit.
Prima regula desinitur ex rei promissæ natura. Quæ si
res indiuisa est, id est, quæ non patitur commodam diui-
sionem, nec committitur diuidi solet; censetur per mo-
dum unius promitti. Quando autem est diuisa, id est quæ
commodè diuiditur, & committitur diuidi solet, cen-
setur per modum plurium promissa. Hanc regulam posui,
& probavi variis exemplis illustrans, lib. 1. huius summe c.
29. & num. 2.

6 Hinc deducitur primo, qualiter intelligendum sit, quod
diximus hoc 4. lib. c. 2. num. 24. ex multorum mente, nem-
pe, eum qui totum votum implere nequit, teneri ad par-
tem. Id enim intelligendum est, quando non per modum
unius, sed diuisiue res illa promissa est. Juxta dicta numero
precedenti.

7 Secundo deducitur, qualiter sit verum, quod tradunt
D. Thom. 2. 2. q. 8. q. 1. art. 3. quæstionibus 12. ad 1. Thome. 17.
q. 1. in summa, art. 4. ad 3. Sylu. verbo votum 2. q. 1. Navarr.
summa c. 12. num. 39. Valentia 2. 2. disp. 6. quæst. 6. p. 2. a. co-
lumbo. 8. notabili 2. nempe, vouentem edificare ecclesiam,
nec totam edificare poterant, teneri ad partem sibi pos-
sibilem. Hoc enim est accipiendum, quando constat, vo-
uentis intentionem fuisse obligare se diuisiue, & per mo-
dum plurium ad illam edificandam. Sicut contingit in vo-
uente elemosynam quantitatis aliquis pecuniariæ, qui si
totam erogare nequeat, tenetur ad partem. At ubi non
constat de hac peculiari intentione, censetur in hoc dubio
edificium ecclesiæ per modum unius promitti: & subinde
non poterant edificare totam, minime obligari ad partem.
Quod fecit contingit in elemosyna quantitatis pecuniariæ
quæ in dubio censetur diuisiue promitti. Atque ita exillente
tota impossibili obligabit pars possibilis. Ratio discrimi-
nis sumitur ex regula num. 5. tradita. Cum enim ecclesia
sit quoddam corpus indiuiduum, censetur in dubio pro-
mitti per modum unius. Ad elemosyna illa est quid diui-
dum.

8 Tertio deducitur, rectè sentisse quosdam Auctores di-
centes, puerum quatuordecim annorum, qui vouit ieiuna-
re omnibus diebus vite sue, non teneri ad totum; utpo-
te, quod difficillimum est, & legibus prudentiæ dissonans:
generi tamen ad partem, quam absque sui officio, & rerum
sui status, & salutis corporalis detrimentum, commodè im-
plere potest: est tunc sit petere dispensationem. Hi sunt
Corduba summa q. 131. Manuel. 2. tom. summa. c. 99. n. 8. Et ra-
tio est, quia cum ieiunium unius diei à ieiunio alterius
commodè diuidi valeat, quoties non constat peculiarem vo-
uentis intentionem fuisse obligare se ad ieiunium per mo-
dum unius, censetur per modum plurium promissum. At-
que ita pars possibilis seruanda est. Atque idem sentio de
eo voto emisso à maiore quatuordecim annis. Quia in illo
quoque est difficillimum, & moraliter impossibile.

9 Secunda regula desinitur ex communi existimatione:
quando enim communiter existimatur res promissa per mo-
dum unius, ita in dubio censetur promitti. Quia verba in
dubio intentionis sunt iuxta communem intellectum acci-
pienda. (Ut diximus c. 8. num. 45.) Item quia (Ut diximus
c. 5. num. 10.) votum nunquam peccandi censetur per mo-

dum unius emissum; atque ita eò quod tota materia
impossibilis, non obligat ad peccata possibilem vitanda. Quæ
receptissima doctrina innitit nequit ipsi rei naturæ, utpote
quæ diuisa est, unum enim peccatum ab alio commodè
diuidi potest. Sed innititur communi existimationi: ita enim
id votum communiter receptum est, ut per modum unius
intelligatur promissum.

10 Ultima regula desinitur ex modo promittendi. Quo-
do pars possibilis, & bona, adicitur, ut minus principa-
lis, & accessoria parti ineptæ promissa, censetur in dubio
utraque pars per modum unius promissa: & ita totum vo-
tum est irritum. Ut votum candidi ad Indos ad opes augen-
das, præmissa confessione, est irritum, & ad nil obligat.
Quia profectio illa est principaliter promissa, quæ cum in-
diferens sit, est inepta materia: confitio autem, quæ apta
materia est, promissa fuit tamquam accessoria, ac illius ite-
neris dispositio, ac proinde censetur utraque pars per mo-
dum unius promissa. Quare non obligante materia princi-
pali, non obligat accessoria. Quando autem materia bona,
& possibilis est principaliter promissa, altera autem inepta
accessorie, non censetur utraque per modum unius promit-
ti, ita ut bona dependeat ab illa circumstantia inepta, sed
per modum plurium, & independenter ab illa. Ut consti-
bit in exemplis adducendis num. 12. & 13. Et similiter po-
test esse exemplum. Si quis promittit ire Romam cum sac-
co: & sit inepta materia induci sacco illo, eò quod vel sit
impossibile, vel prohibuit illi, tenebitur ad principalem
peregrinationem, non autem ad illum modum. Ratio utri-
usque partis est, quia principale trahit ad se accessorium,
& non e contra: regula Accessorium, de reg. iur. in 6. Ac pro-
inde ex modo, quo tendit voluntas in aliquid tamquam
principale, in aliud autem tamquam illius accessorium re-
ctè colligitur, ut non feratur in principale dependenter ab
accessorio, sed independenter ab illo: in accessorium autem
dependenter à principali.

11 Hæc autem regula est temperanda, nisi modus ille ad-
jectus redderet multo faciliorem rem principaliter promissa-
m. Tunc enim censetur res principalis promitti per
modum unius, & dependenter ab illo modo. Ne dicamus
votum eum multo maiori difficultate obligare, quam vouens
intenderit. Ut si quisquam vouit se equitrem peregrina-
tionem Hierosolymam, si præ paupertate equitris nequeat,
non tenetur pedestrus.

12 Hinc deducitur primo, rectè dixisse Auctores num. 3.
allegatos, vouentem ire Hierosolymam genibus flexis, vel
cum bufone in ore, teneri ire abique his modis. Quia sub-
stantia principaliter promissa est bona peregrinatio: modi
autem sunt impossibiles: & ita nisi expressè de contraria
volentis intentione constet, non censetur peregrinatio per
modum unius promissa, & dependenter ab illis modis.
An verò ieiunans cum pane, & aqua ex voto, neciam pos-
tens, quia aliud edit hora refectionis, tenetur ad simplex
ieiunium abique eo modo: dicemus c. 11. num. 49.

13 Secundo deducitur, quid in eo voto censendum sit,
quo se quisquam nudum peregrinaturum Romam promittit.
D. Anton. 2. p. 11. c. 2. §. ultimo, verbi. De corpore sit, ad
esse necessarium auctoritate superioris commutandum in aliud
opus pium: ac proinde iudicatur esse validum. At Navarr.
summa c. 12. num. 39. contrarium docet, dicens esse irritum
nullaque commutatione indigere. Sed ut verum utroque
Auctor dicat, est sic intelligendus. Prior, ut id votum sit
validum, commutatione indigens, quantum ad substantiam
rei promissæ, quæ est Romana peregrinatio. Posterior
autem, ut sit irritum, nec commutatione indigens,
quantum ad modum illum honestatis contrarium, nempe,
ire nudum. Cum enim principalis rei promissæ pars sit bo-
na, solusque modus accessorius sit malus: hoc vitatio non
corrumpit votum: dum expressè non constet de contraria vo-
luentis intentione. Juxta regulam num. 10. dictam.

14 Quando autem omnibus circumstantiis, & prædictis
regulis diligenter perpenis, res dubia manet, & in æqui-
librio, an pars utraque sit per modum plurium promissa,
& res bona, ac possibilis, tamquam principalis trahens ad
se materiam ineptam, nec ab illa dependens: & ita valeat
votum, potius per modum unius, ita ut materia inepta sit
principalis trahens ad se aptam, & ita votum corrumpat.
Censetur in fauorem valoris voti iudicandum esse, per mo-
dum plurium promitti. Ut in simili probavi late cap. 2. in
fine. Ubi etiam dixi exillente utriusque opinionis probabi-
lit, integrum esse cuiuscumque etiam minus probabili adhe-
rere. Potest insuper probari sic præsumendum esse. Quia
in dubio censetur votum iuxta rei naturam emitti. Cum
ergo ex se, & respectu voti res bona, possibileque princi-
palem locum occupet, censetur principaliter in votum ca-
dere: ubi ex conjecturis aliud deprehendi nequit, sed res
est anceps.

15 Secunda conclusio. Quando duplex est voti finis, al-
ter aptus, & alter ineptus; ut in exemplis num. 1. in fine,
adductis: eadem difficultate adhibenda est, quam in n. 4. ad-
hibuimus in materia similiter mixta. Si illi fines intendan-
tur diuisiue, & per modum plurium, est duplex virtute vo-
tum: & valebit ordinatum in finem bonum, & possibilem,
corruente alio voto ordinato in finem ineptum. Tunc au-
tem hoc contingit, quando independenter à sine illo inepto
votum emissum est; ita ut illo non intento emitteretur ad-
huc

huc votum, est non tanta promptitudine. Cum enim tunc
votum non pendat ex illo hinc inepto, sed illo cessante,
est aptus esset, adhuc obliget iuxta dicta in hoc lib. c. 2. n.
47. nisi referat ad voti valorem, qualis ille finis sit. Si au-
tem collectivè, & per modum unius uterque finis inten-
datur, ita ut unus dependeat ab alio, tunc siue finis aptus
sit magis principalis, siue minus principalis, iudicandum
est, si finis sit impossibilis, ac de voto, cuius finis est im-
possibilis, diximus c. 5. num. 8. Et si sit malus, ac quando fi-
nis voti est malus, diximus c. 6. num. 13. Si indifferens, ac de
voto, cuius finis est indifferens, diximus c. 7. num. 25. Si sit
contra consilia, ac de voto, cuius finis est contra consilia,
diximus c. 8. num. 56. Et 57. Tunc autem per modum unius
censetur uterque finis intendi, quando votum ita ab utro-
que sine dependet, ut quovis eorum deficiente non emit-
teretur. Juxta dicta cap. 2. num. 47. Ratio prioris partis hu-
jus conclusionis est, quia cum in eo eventu sit duplex vir-
tute votum; cum utile non vitietur per inutile, à quo
separari valet, c. Utile, de reg. iur. in 6. Ratio autem pos-
terioris partis est. Quia tunc uterque finis efficit unum com-
pletum, & cum bonum sit ex integra causa, malum au-
tem ex singularibus defectibus, talis censetur finis ille to-
talis, qualis est pars illius inepta; & ideo sic de voto iudi-
candum est, ac si talis esset finis.

16 Tandem in dubio, an per modum unius, an per mo-
dum plurium uterque finis sit intentus, perinde videtur di-
cendum, ac quando dubium est, an finis sit malus, vel in-
differens. De quo diximus c. 6. num. 24. Et cap. 7. numero 28.
Quippe tunc id dubium redundat in ipsius finis qualitate.
Nam si malus, vel indifferens est ille partialis per modum
unius promissus, videtur totalis finis malus, vel indiffe-
rens. At credo iudicandum in hoc dubio in fauorem va-
loris voti. Sicut diximus numero 14. in simili dubio de ma-
teria. Quia cum in hoc eventu constet de parte finis bo-
næ, presumitur in dubio in fauorem valoris voti, non ita
id alicui alio sine inepto, ut corrumpat. Ut in simili probavi
cap. 2. in fine.

S U M M A R I U M.

An votum disjunctivum, cuius altera pars est inepta voti ma-
teria, aut ratione sui, aut ratione finis obliget? num. 17. Et re-
missio, quando postea ineptitudo partis advenit.
Quid, si ignorauerit id votum emittitur? Et qualis culpa sit, ea
vota scilicet emittit? num. 18.
An votum non peccandi mortaliter, aut venialiter obliget? nu-
mero 19.
Quid, si iuxta sensum, & intentionem vouentis, id votum non sit
verè disjunctivum, sed conditionale? num. 20.
Quid, si quis dubius an utraque pars sit materia apta sic vouerit,
vel cognita veritate eligere aptam? num. 21.
Quid in dubio an intentio fuerit disjunctivè promittendi, aut per
modum conditionis? num. 22.

17 Quæstio posterior, an votum disjunctivum, cuius al-
tera pars est inepta voti materia, aut ratione sui
aut ratione finis duplicis, alterius aptæ, & alterius ineptæ
disjunctivè possit, obliget? Exempla adhibui num. 1. Sit con-
cl. Si revera sit votum disjunctivum, ita ut vouens ad neu-
tram partem se voluerit obligare determinatè, sed disjunc-
tivè ad unam, vel alteram: votum est irritum, & ideo
cadit disjunctio in duplicem illam materiam. Ut vouerit
se futurum religiosum, aut futurum, & similiter est irri-
tum, quando disjunctio cadit in duplicem illum finem, &
ita finis ineptus intenditur, ut vitiet votum, quando ipse
solutus esset finis. Quod quando contingit juxta diversitatem
finis inepti, satis egimus in locis, quæ retuli num. 15. Ra-
tio est, quia ex vi illius voti, non magis tenetur vouens ad
partem aptam, quam ineptam, illique satisfacit eligendo
ineptam, vel ratione finis, vel ratione finis inepti. Et obli-
gatio disjunctiva cadit in utramque partem. Ut probavi
num. cap. 13. numero 24. At nequit obligare inepta, & ideo
votum est irritum. Quid autem, si postea impossibilitas
partis adveniat, aut alia ineptitudo, dicemus cap. 13. nu-
mero 25.

18 Nec refert quo ad voti obligationem, siue ille sciue-
rit, siue ignorauerit, alteram partem esse ineptam voti
materiam: si verè disjunctivam habuit intentionem: Quia
in utroque casu neutram partem vel determinatè, & in-
satisfacit eligendo ineptam. Atque proinde ratio nullitatis
ejus voti disjunctivi non præcedit, adducta militat æquè in utro-
troque casu. At quo ad culpam, est discrimen. Nam si igno-
rante, excusabitur à culpa juxta ignorantiam qualitatem.
Si verò scienter, existimo talem esse culpam, mortalem,
vel venialem, si vouerit disjunctivè, qualis esset culpa vou-
ere determinatè materiam illam ineptam. Quare ita illa
est mortalis, vel finis est mortalis, erit mortale. Si verò
venialis, vel impossibilis, vel contra consilia, erit commu-
niter veniale: vel si sit indifferens. Sicut vota de his rebus
determinatè emissa, sunt regulariter venialia. Ducor, quia
similis infertur Deo injuria, vouendo illam materiam ineptam
indeterminatè, vel determinatè. Cum saltem disjunc-
tivè velit vouens ad mortale obligari, quando materia est

mortalis. Sicut mortale esset proponere aut fornicari, aut
servire xenodochio. Quia tunc saltem dubia est voluntas,
an peccatum mortale amplecteretur. In quo casu id esse
mortale probavimus libro primo huius summa cap. primo nume-
ro 16.

19 Hinc deducitur, votum verè disjunctivum non pec-
candi mortaliter, aut venialiter, est, propterea irritum:
Quia posterior pars disjunctivus est impossibilis, & sic ine-
pta materia.

20 Consulto autem in triplici numero precedenti loquens de
voto disjunctivo, semper addidi. Si revera sit disjunctivum
in intentione vouentis, prout verba sonant. Nam quando-
que disjunctivum apparet, & tamen verè non est tale ac-
tenta vouentis intentione. Quod in duplici casu evenire po-
test. Prior est, quando sensus vouentis est conditionalis
quo ad partem bonam, & possibilem. Tunc enim obliga-
bit votum. Ut si miles voueat fore, ut vindicetur, vel re-
ligionem ingrediatur, si non vindictam sumperit: ita ut
velit se ad religionem determinatè obligare, ex supposito-
ne illius conditionis, si vindictam non sumperit. Quia hoc
votum non est proprie disjunctivum, sed potius est duplex
alterum absolutum vindictæ sumendæ: quod est irritum:
alterum autem conditionale obligans ad rem bonam ex nega-
tione illius conditionis. Quando autem conditio negati-
va dicatur impleta, dicens tunc loco agentes de voto con-
ditionalis. Nec obstat tale votum impleri sumpta vindicta,
ac proinde videtur non obligare. Hac enim ratione diximus
num. 17. votum disjunctivum non obligare. Nam respondeo
non impleri id votum conditionale validum sumendo vin-
dictam, sed potius impediti ejus perfectam obligationem
pendentem ex conditione vindictæ non sumptæ. At vota
disjunctiva non habent obligationem pendentem ex aliqua
conditione, sed absoluta sunt.

21 Posterior casus est, quando quisquam ignorans, an du-
bus an utraque pars sit legitima voti materia, aut sibi pos-
sibilis, disjunctivè promittat; ut postea certior factus de le-
gitima materia, illam eligat: & quæ sibi possibilis fuerit.
Tunc enim id votum obligabit. Quia tunc adest virtualis
voluntas obligandi se ad unam partem aptam casu, quæ al-
tera inepta sit.

22 Tandem quando vota hæc sub forma disjunctiva emit-
tuntur, & diligenter perpenis circumstantiis, res manet
anceps, an sensus fuerit verè disjunctivus, an potius con-
ditionalis, crederem votum non obligare. Quia cum forma
verè disjunctiva sit, ea possidet, dum contrarium non pre-
batur. At quando est verè disjunctivum, non obligat. Ut
diximus numero 17. Atque idem crederem, est ille vouens
suppliciter sensum fuisse conditionalem. Quia cum tunc
ejus partis non sit assensus certus, præponderat possessio
formæ disjunctivæ. Quod si essent utriusque rationes pro-
babiles generantes opinionem, liceret vouenti adherere cui-
libet ex illis, etiam minus probabilis esset. Atque simi-
liter præsumi in dubio votum disjunctivum, quando utra-
que pars est apta voti materia: dicam contra Azor, in cap.
13. numero 22.

C A P U T X I.

Obligatio voti à qua virtute procedat? Et qua-
liter ex verbis, ac intentione vouentis colli-
genda sit? Ac quibus circumstantiis sit ex-
plenda?

S U M M A R I U M.

Quot quæstiones disputanda sunt; num. 1.
Votum quo ad substantiam, & circumstantias obligat, quæ-
tus est sola vouentis intentio. Et unde ea intentio deducenda
sit; num. 2.
Stricte interpretandum est, ut minus obliget, num. 3.
An obliget ad id, ad quod vouens se advertit, non se obligat.
set? Et an sit in vouentis potestate se ad solum veniale obli-
gare: vel ad peccatum solum? Remissio, num. 4.
An sub voto obliget quicquid tempore voti vouens intendebat:
vel id debet? Et quid in dubio; num. 5.
An possit vouens se ex virtute altarum virtutum à religione ob-
ligare? Et quando id effecere censetur; num. 6.
An tunc in transgressione sit multiplex malitia fatenda; nu-
mero 7.
An possit se ex iustitia obligare; num. 8.
Quid operetur voluntas se eo modo obligandi? Et an habeat spe-
cialem malitiam transgressio ejus voti: & obliget refuturo;
num. 9.
An repetens votum possit nova se obligatione devincire; nume-
ro 10.
An vouens possit se ad solum actum externum vitandum obli-
gare: Refertur quadam sententia, num. 11.
Proprietur sententia Auctoris, num. 12.
Post num. 12. invenies alia summaria.

1 Hucusque egimus de necessariis ad voti valorem: jam
de voti validi obligatione agendum est. Et prius in
hoc capite est de ea in genere tractandum. Et cum tota
obli-